DELIA MUNTEAN

PE MUCHIA POEMULUI

LIMES

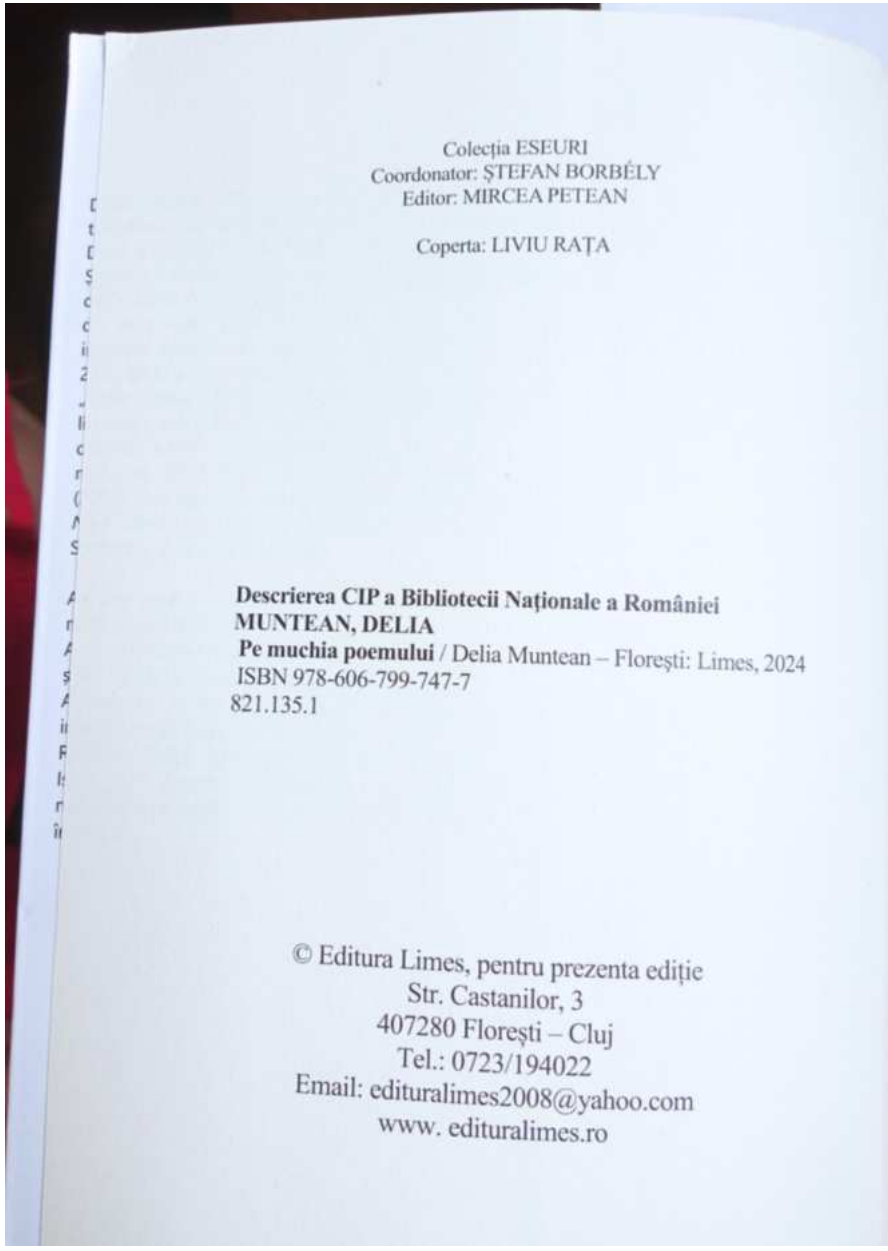

Colecția ESEURI
Coordonator: ȘTEFAN BORBÉLY
Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: LIVIU RAȚA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MUNTEAN, DELIA
Pe muchia poemului / Delia Muntean – Florești: Limes, 2024
ISBN 978-606-799-747-7
821.135.1

© Editura Limes, pentru prezenta ediție
Str. Castanilor, 3
407280 Florești – Cluj
Tel.: 0723/194022
Email: edituralimes2008@yahoo.com
www. edituralimes.ro

Memorie a Ființei fiind, poezia lirică nu îngăduie pătrunderea în anatomia sensibilă a metaforei decât cu instrumente de bijutier și cu sfiala pe care o presupune vecinătatea transcendentului și a inocenței adamice. De acest critici buni de poezie nu se ghiocesc pe toate drumurile. E nevoie de empatie, de conviență poetică – mari critici de poezie scriu cu metafore despre metafore – departe de limbajul balizat și banalizat despre care vorbea Borges, de conștiința adevărului poeziilor că, mai ales atunci când e vorba de poezie, „inima are rațiuni ale ei, pe care rațiunea nu le cunoaște". Adică, tocmai de acele calități care permit accesul în adâncimile textului, calități pe care le profesează lecturile doamnei Delia Muntean. Domnia Sa propune o interpretare aflată, departe de tonul oficios impersonal, de sobrietatea academică diurezată deseori în cristomanii teoretică și prefăcutoma care fac din critică un act interpretativ pentru sine și pentru ghetoul literar.

Delia Muntean scrie cu inteligență și har, într-o seducătoare complicitate cu autorii - citiți numerii cărții, mai înainte de a începe lectura ei, pentru a vă convinge -, cu plăcerea unei complicități întru slava acelui tărâm înfăbil în care sufletul omenesc își află dreapta măsură. Finală Poezie e comuniune și cumințenie, dacă asta nu e, nimic nu e! Cum mărturisea undeva „Imi doresc să mă apropii cât mai mult, cu sensibilitatea mea intelectuală, de cartea pe care o deschid". Cici nu doar poezia își poate revendica „fascinația șamanică", ci și critica ei! Casa ce pentru cititor și pentru autorul însuși e calea regală a lecturii, adevărata măsă a unei ființi.

Horia Bădescu

ISBN 978-606-799-747-7

Delia Muntean

●

Pe muchia poemului

Colecția ESEURI
Coordonator: ȘTEFAN BORBÉLY
Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: LIVIU RAȚA

Acest volum apare ca supliment al revistei de cultură *Nord Literar,*
cu sprijinul Consiliului Județean Maramureș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MUNTEAN, DELIA
Pe muchia poemului / Delia Muntean – Floreşti: Limes, 2024
ISBN 978-606-799-747-7
821.135.1

© Editura Limes, pentru prezenta ediție
Str. Castanilor, 3
407280 Florești – Cluj
Tel.: 0723/194022
Email: edituralimes2008@yahoo.com
www. edituralimes.ro

Delia Muntean

PE MUCHIA POEMULUI

LIMES
2024

Cuvânt de însoțire

De fapt, e și unul de mărturisire.

Fiindcă antologia de față nu înseamnă doar cele aproximativ patruzeci de texte (cronici, recenzii, poeme critice, studii mai ample) aduse înaintea cititorului. Sunt tot atâtea întâlniri de taină cu lirica românească de dată foarte recentă[1]. Spre deosebire de culegerea anterioară, așezată sub genericul *Poezia de lângă noi* (Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2021), selecția de acum include și comentarii pe marginea noilor cărți ale unor scriitori români din afara granițelor (Slavco Almăjan, Ioan Baba – Novi Sad; Sorin Cerin – Paris; Eugen D. Popin – München). În cazul poetei Doina Uricariu, stabilite la New York, studiul face referire la întregul său portofoliu liric, de la debutul din vremea liceului la edițiile publicate până la data întocmirii textului exegetic de acum.

Între autorii prezenți în volum se regăsesc, de asemenea, poeți care – într-un fel sau altul – au tangență cu Maramureșul: trăiesc și creează în acest spațiu [Rodica Brad Păuna, Ioan Dragoș, Vasile Morar (d. 2023), Echim Vancea; li se adaugă artistul plastic Mircea Bochiș, care semnează împreună cu Gabriel Chifu volumul-album *Plăcuțele din Medio Monte: cuvânt și imagine*],

[1] O parte dintre articole au fost publicate în revistele: *Alternanțe* (München), *Convorbiri literare, Euphorion, la mongolu, Littera Nova* (Madrid), *Luceafărul de dimineață, Lumină lină/Gracious Light* (New York), *Nord Literar, Poesis, Rapsodia, Steaua*, din anul 2021 încoace. Sintezele dedicate poeților Vasile Igna, Doina Uricariu, George Vulturescu au însoțit antologii ale acestora, iar unele comentarii (pe marginea unor cărți aparținând poeților Slavco Almăjan, Rodica Brad Păuna, Ioan Dragoș, Horia Gârbea, Ion Mureșan, Ion Pop, Adrian Popescu, Eugen D. Popin) sunt inedite.

s-au născut aici, iar apoi s-au statornicit în județele apropiate (Vasile Igna, Viorel Mureșan, Ion Pop, Radu Ulmeanu) sau doar au trăit o vreme în Maramureș [Rodica Braga (d. 2022), Sorin Cerin, Mircea Petean]. Opțiunea are legătură, printre altele, cu un proiect personal demarat acum câțiva ani, acela de a întocmi o panoramă a liricii contemporane maramureșene.

*

La realizarea selecției și-au spus cuvântul, în bună măsură, anumite convenețe tematice, relevabile implicit în elementele recurente din titlurile sub care mi-am așezat demersul critic: *tăcerea, (ne)vindecarea, pustia, visul, rostirea, zborul, memoria, vidul, pieirea, exilul.* Dacă obsesiile fundamentale se dovedesc aproximativ aceleași, fiecare dintre autorii menționați și-a construit o manieră subiectivă de a locui în poezie, solicitând din parte-mi coduri și itinerarii de lectură specifice, precum și armonizări ale eșafodajului critic. M-au preocupat deopotrivă căutarea portativului stilistic convenabil materialului-suport (astfel încât în melodia mea să rezoneze nesilit sonurile ce delimitează opera autorului respectiv în concertul liric de astăzi), identificarea de locuri inedite unde să poftesc la rendez-vous scriitorul și cititorul. Cât despre încercarea de a capta filozofia existențială și ideologia artistică ale poetului, în deplina lor autenticitate, ori de a clădi conexiuni în stare a devoala inclusiv amprenta construcției asupra celui care o înalță, nu doar a constructorului asupra obiectului, pot spune că mi-a adus satisfacții spirituale deloc lesne de egalat. Care merită însă împărtășite.

Curtarea unei cărți/a unui poem presupune, așadar, un întreg ritual. Pe care îl practic desculță. Și când sui pe munte, și când

umblu prin iarbă. Mă opresc în preajma unor *semne* (iar acelea necercetate de alții îmi par mult mai ispititoare), le descânt, le mădăresc, dansez în jurul lor, scotocesc. Mă apropii și mă trag deoparte, să văd mai bine (eu – criticul și eu – omul, eu – femeia). Mă minunez și mă necăjesc. Sfădesc, apoi iert.

*

Dantul acesta pe muchie înconjoară precum într-o procesiune obiectul venerat. Acolo, pe muchie, mă aflu la mijloc de bine și de rău, sunt afară și deopotrivă înăuntru. În viață și în moarte. Captez resurse, potențe de pe amândouă tărâmurile. Acolo, pe muchie, îmi trăiesc laolaltă plăcerea dantului și groaza prăvălirii în hău.

*

Pe de altă parte, scriind, m-am simțit privită și acompaniată pe un drum anume eu însămi. Fiecare carte (cum broderia exegetică pe marginea acesteia) m-a muncit în felul său. M-a judecat, mi-a probat hotarele. M-a așezat în primejdie, apoi m-a luat în brațe. Mi-a fost leac și pustiire, m-a chemat și m-a izgonit. Mi-a oferit din ea însăși, m-a transformat în felul ei. Este ceea ce îmi propun să dau mai departe: și anume, împăcând justețea analizei cu seducția, știința cu arta, să însoțesc cititorul prin meandrele textului (chiar și atunci când părea că ne rătăcim, ocolul s-a dovedit fertil în cele din urmă), să-i aduc în lumină sufletul cărții. Ori să fac să se ivească – fiindcă nu ignor lectorul mai puțin avizat – ceea ce poate nu oferă de fiecare dată lectura dintâi. Însă numai îl ademenesc, nu scot vălul de pe întreg miezul operei. E doar „o introducere în". Îl las apoi, cu discreție, de unul singur, să

se caute pe sine și să simtă el însuși cartea (ori *să se întâlnească* cu poezia), necopleșit de judecata mea, de mintea mea (deloc autosuficiente), de gustul meu. Ci temerar, în deplină libertate. Să meargă cu sine până la capătul capătului. Cu puterile lui. Să se bucure de lectură. De reușesc asta, l-am câștigat. Știu că va deschide cartea. Sau că o va citi și cu ochii mei.

Este, poate, unul dintre motivele pentru care mă axez pe înțelegerea firelor și a nodurilor textuale, a ceea ce comunică ele și mai puțin pe formularea unor decizii imbatabile, care să așeze pentru totdeauna (dacă e valabil așa ceva în literatură) o operă și un autor pe un raft anume. Desigur, nu am omis și nu resping total astfel de evaluări (ce reies, totuși, din felul în care am reliefat anumite dimensiuni ale operei sau ale scriitorului în cauză), nu pledez nicidecum pentru relativism, nu sunt indiferentă, nici indulgentă, nici intolerantă, fiindcă știu că o creație vulnerabilă n-are cum să dureze o veșnicie. Mai știu că verdictul (subiectiv, de multe ori) nu sporește nici axiologic, nici comprehensiv textul inițial. Mai degrabă îndiguiește capacitatea de cernere a altor posibili lectori, văduvindu-le de provocări autentice sevele imaginației. De ce aș mărgini-o cu bună știință? Scrierea își construiește cu instrumentele sale durata.

Se așază în valoarea ei când îi vine vremea.

Ca și oamenii, cărțile conviețuiesc. Ne locuim împreună vremea și cărțile. Cu luminile și cu umbrele noastre.

De aceea, gestul critic rămâne un fel de veghe pe muchia cărții. În cazul de față, *pe muchia poemului*.

Delia Muntean

Când stihul devine stihie
(Sorin Cerin)

Purtat de meandrele destinului prin diverse părți ale lumii[11], Sorin Cerin (poet, prozator, eseist, filozof și jurnalist) și-a creat în cei douăzeci de ani de la debutul editorial un portofoliu consistent, în limbile română și franceză[12], care a reținut tot mai mult atenția exegezei de specialitate. Operele sale – atât culegerile de poeme[13] și de aforisme, cât și creația filozofică – sunt considerate lucrări de referință pentru uzul didactic în mediul universitar.

---

[11] Sorin Cerin (Sorin Hodorogea, de origine greacă după tată) s-a născut în Baia Mare la 25 noiembrie 1963. Aici urmează școala generală și liceul. După absolvire, se stabilește în București, unde studiază la Institutul de Limbă și Cultură Italiană. Se implică activ în Revoluția din Decembrie '89, apoi funcționează ca redactor la *Dreptatea*, cotidian al Partidului Național Țărănesc Creștin și Democrat. Dezamăgit de mineriade, se autoexilează în SUA, unde trăiește câțiva ani. Revine la București, dar lucrează o vreme în Australia, în calitate de corespondent de presă, apoi se mută la Paris. În momentul de față, își împarte existența între București și Paris.

[12] Toate scrierile i-au fost traduse în limba engleză de către cea de-a doua soție, Dana Cristina Gorincioiu, iar câteva și în bulgară de către Eleazar Harash, care i-a dedicat și o *Antologie de înțelepciune: Aforisme (Fragmente)*, Editura Sveta na Knigite, Varna, 2020.

[13] Dintre acestea, unele au obținut premii relevante. Printre altele, Fundația Societății Poeților Francezi, al cărei membru este, i-a acordat în anul 2021 Premiul Mompezat, iar în anul următor, tot SFP i-a decernat, pentru prima dată în cei 120 de ani de la înființarea ei, „Diplôme d'ouvrage remarqué", distincție înmânată de președintele de atunci al Franței, Emmanuel Macron.

Dintre volumele în limba română publicate recent la editura bucureșteană Estfalia[14], am ales pentru întreprinderea noastră placheta cu titlul *Dinainte de spațiu și timp*. Ea cuprinde, asemenea celorlalte din serie, un număr fix de 77 de poeme filozofice. Depistăm inclusiv din punct de vedere tematic cooperări între tomuri, Sorin Cerin dovedindu-se fidel unor dimensiuni anume ale cunoașterii și ale existenței. Îl interesează îndeosebi felul în care individul contemporan își locuiește epoca și destinul, noua etică, păcatele societății de consum, metamorfozele politicului, hegemonia mass-mediei, pervertirea valorilor, slăbirea puterii cuvântului, condiția intelectualului și a creatorului, legătura cu transcendentul, atomizarea eului, (ne)fericirea, dezangajarea emoțională, văduvirea tot mai accentuată de sens a tot ce înfăptuiește omul postmodern, psihoza construirii și a întreținerii unei realități artificiale. Sunt obsesii ce preocupă autorul chiar de la primele cărți, ele fiind reluate în spirală, privite mereu din alte unghiuri, adâncite, *răsucite* cu fiecare nouă abordare. Constituie totodată interogații adresate sieși, chestiuni ale căror răspunsuri înspăimântă prin evidența lor, dar pe care poetul-filozof, încă încrezător în capacitatea naturii umane de a-și găsi calea cea dreaptă, le socotește *slăbite* doar provizoriu. Așezându-le în poem, smulgându-le așadar din *tăcerea* lor – căci eul auctorial, atunci când nu apelează la gesticulația oraculară, își țipă adevărurile –, obligă cititorul la conștientizare. Îi declanșează starea de alertă.

[14] Am avut ocazia să consultăm mai multe culegeri de poeme filozofice apărute în anul 2022: *Obiecte de cult, Teatrul absurd, Divinitate, Omul este o șoaptă mincinoasă a creației, Dinainte de spațiu și timp, Filosofia iubirii – fructul oprit, Arta absurdului statuilor vivante*.

Un alt element comun îl reprezintă valorificarea insistentă, aproape agresivă, a majusculei, semn al puternicelor combustii interioare – nu doar ale creatorului, ci și ale poemului, silit el însuși a-și clama obsesiile –, dar și consecință grafică a nevoii de a evidenția, cu riscurile aferente, valențele conotative ale unor simboluri (Timp, Adevăr Absolut, Clipă, Naștere, Moarte, Deșertăciune, Sens, Cuvânt, Destin, Paradis, Societate de Consum, Cale, Suflet, Verb, Neant ș.a.).

Observăm, de asemenea, predilecția pentru un anumit algoritm de organizare internă, cu un incipit constatativ (*Pietre de Drum*, *Miresele Existenței, Albiile unor Sensuri giratorii*), sub formă de interogație, uneori retorică (*Trupuri de jar*, *Caii norocului*, *Lumina divină a unei Amintiri, Adrese de Cuvinte*), implorator (*Departamentul de Crimă și Pedeapsă*) sau pregnant confesiv (*La butoniera Destinului, Ultimele puteri*), constituind un fel de ipoteză/premisă ori o revelație și urmat de argumentare sau de nuanțarea ideii, nu o dată apelându-se la definiții în lanț, ce ne duc cu gândul spre *listele infinite* ale lui Umberto Eco.

Deseori, același element declanșator e reiterat în versiuni diferite pe parcursul mai multor poeme (consecință, probabil, și a istovirii limbajului actual), operațiunea dovedindu-se mai degrabă *răsucire, tortură* (semnificații regăsibile, amândouă, în fr. *torsion*) decât exorcizare a angoaselor. Nici gândurile nu respectă întotdeauna o succesiune logică, ele întrerupându-se reciproc, suprapunându-se: până la urmă, nici realitatea propriu-zisă nu e năpădită de coerență. Apoi, multe dintre ele capătă veșmânt aforistic și pretind, prin urmare, o atenție aparte. Beneficiind de o energie distinctă, aceasta le conferă semantică de sine stătătoare, musai de inscripționat separat. Precum în piatră. Durabil, adică.

Împietrirea gândului în stih independent e evidențiată suplimentar de prezența virgulei la fiecare final de vers, chiar și atunci când pulverizează ideea („Pași încremeniți în calcule exacte, / par a merge spre nicăieri, / cu o precizie de ceasornic, / aflat pe peronul unei gări a Existenței, / unde trenul Timpului plin de Clipe, / pare să nu fi poposit niciodată, / în Sufletele noastre, / care nu sunt altceva, / decât o umbră a întregului Univers, / care există fără de noi, / cei de acum, / întrucât realul din fiecare, / este cu mult dinaintea noastră" – *Dinainte de Spațiu și Timp*), când aduce vătămări, din perspectiva lirismului tradițional, mlădierii și charismei textuale („Scântei zglobii de râsete isterice ale Conștiinței, / traversează oceanul de întuneric, / al Existenței, / devenind ninsori de foc, / peste maternitățile de Clipe, / care nasc Timpul, / Morții" – *Oceanul de întuneric*) sau când sfidează rigorile punctuației („credeau cu tărie, / că nașterea întregii lumi, / li se datorează lor" – *Mucuri*; „menirea lor de stele, / este să le ardă până la ultima pană" – *Adevăr Existențial*; „Adevărata înțelepciune, / constă în faptul de a învăța, / să înotăm până la lacrimi" sau „încearcă să răzbească prin mocirla, / Cuvântului" – *Florile Zâmbetelor*).

Sub acest din urmă aspect, deși întreruperile provocate de virgulă violentează emisia discursivă, putem spune că ele dau seama de autenticitatea celor comunicate: relația cu poemul și opțiunea pentru o anume problematică aparțin, e limpede, unei ființe în carne și oase. Creația, în cazul de față, nu e doar un produs al imaginarului artistic, o izbutită camuflare a eului biografic, ci și trecere în text a făpturii auctoriale în deplinătatea ei: cu experiențele sale, cu anxietățile ce o traversează, cu vulnerabilitatea ei (căci știe că fiecare vers o expune osândei

Celuilalt). Cu respirațiile necesare mersului înainte. Cu adevărurile subiective și cu răscrucile de toate zilele. Dezordinea stârnită de virgule e programatică – ea trădând ziduri ce opresc/temperează privirea asupra lumii și stăpânirea contingentului – și vizează (chiar dacă nu izbutește de fiecare dată) să ofere carate în plus monologului. Unul ce jinduiește să obțină empatia Celuilalt prin răgazul de timp pe care i-l propune și, deopotrivă, i-l reclamă. Pretinde însă un cititor cu stomac tare, iubitor de mirodenii puternice și dispus a digera crizele ce generează meditațiile poematice.

*

Urlet și blestem, discursul liric al lui Sorin Cerin traduce așadar confruntarea vie și permanentă a făpturii umane cu existența, dimensiune devoalată și de verbe precum: *a lovi, a ciopârți, a sfârteca, a încătușa, a înțepa, a tăia, a decapita, a rupe* (acesta din urmă inserat, de pildă, în structuri ca: „Mi-am rupt cămașa Zilei de pe mine, / pentru a-mi hrăni viitoarea Moarte” – *Ultimele puteri*; sau: „veveriţele Gândurilor, / care-și rup dinții în lemnul rece, / uscat și nemilos, / al Sicriului cu nume de Viață” – *Scuipând*) ori de construcții metaforice temerare, violente chiar, inclusiv prin redundanță („spini de cer”, „gheare de lacrimi”, „lame de soare”, „colții orelor”, „copite descărnate de gânduri”, „crematoriile infidelităților”, „potcoavele iubirilor”), împletind original concretul și abstractul („cârligele amărăciunii”, „acele ruginite ale depresiilor”, „ciuturile pasiunilor”, „zalele clipelor”, „asfaltul inocenței”, „tejgheaua viselor”).

În viziunea autorului, datoria de a supraviețui în ambianța actuală extenuează ființa, o abate de la preocupările spiritului.

Pentru locuitorul contemporaneității, zilele sunt „gârbovite și nemiloase, / cu ele însele” (*Devenind moderni*), sunt pline de răni, sângerează (*Trupuri de jar*), viața transformându-se într-o rătăcire prin „labirintul aripilor frânte”, arse „până la ultima pană” de idealuri amăgitoare (*Adevăr Existențial*). E „Școala Durerii” (*Albiile unor Sensuri giratorii*), unde omul deprinde mersul „spre nicăieri, / pentru a descoperi, / ceva ce nu a fost acoperit, / niciodată” (*Ochii înlăcrimați ai Înțelepciunii*).

Sorin Cerin deconstruiește, în egală măsură, numeroasele iluzii în care își caută adăpost individul și comunitățile: consumul frenetic de bunuri și servicii (comportament de care adesea profită factorul politic, fiindcă deturnează poporul de la adevăratele probleme), etica hedonistă, inventarea de noi zei și credințe. Toate acestea – în viziunea poetului – macină și mai profund ființa, îi estompează încrederea în nemărginirea și în puterea clipei, înlesnind-grăbind drumul spre finitudine (*Caii norocului*). Golesc gândul și inima de adevăr, desensibilizează, pervertesc, alienează (*Uși de Priviri, Care trestii?, O lume care nu este a noastră, Devenind moderni* ș.a.). Imunizează ființa în ceea ce privește comportamentul înaintea unor coabitări fluide, precum bine/rău, adevărat/fals, valoare/nonvaloare etc. (deși, la nivel discursiv, ierarhiile sunt clar delimitate).

Binefacerile evoluției, bunăstarea materială, spectacolul mediatic, dreptul la diferență (de a fi tu însuți dincolo de orice imperative din afară), democratizarea nelimitată a cuvântului (cu accent pe cantitate, pe spontaneitate, pe afectivitate, în defavoarea substanței) – tot atâtea puteri pe care, odată dezlănțuite (altfel spus, îngăduite complice), omul nu le mai poate stăpâni – îndulcesc, se pare, doar epiderma, furnirul. Ele nu mântuie. Sunt o simplă gură

de oxigen, contaminat cu E-uri și promițând să estompeze anxietățile metafizice; sunt amăgitoare „Felii de Eternități care ard, / pe grătarele Timpului obscen, / pentru a fi servite de către Destin, / Morții" (*Buze lacome de invidii*). Echivalează, am putea afirma, cu un alt fel de *sminteală*, ce ne mână tot înspre derivă, către „portul fără de nume, / al unei Societăți de Consum Vise și Speranțe, / unde învingătorul va lua întreaga Deșertăciune" (*Oceanul de întuneric*). Oamenii sunt doar bieți actori „pe scena putredă a Societății de Consum", jucându-și ca în transă, „într-o piesă mizerabilă și deocheată", rolul programat (*Piesa Vieții*). Fiindcă sfârșitul e același, e irevocabil: „Adie a moarte, / în toamna îmbelșugată a cadavrelor de Clipe, / ce zac părăsite în morga întunecată a Fețelor, / trase, posomorâte, îngândurate și abătute, / ce merg de când Lumea, / spre Nicăieri" (*Pe frunzele căzătoare*).

Moartea, temă obsesivă în lirica lui Sorin Cerin, îngenunchează făptura umană încă din zorii existenței („ne-a fost dat, / să fim vânduți Morții odată cu Nașterea" – *Oricât ai săpa*). Cimitirul crește odată cu ființa, destinul reprezentând „monumentul funerar" clădit *în și de ea însăși* (*Cariera de piatră a Sufletelor, Ora exactă a Fericirii*), o „ciorbă de infern" în care clocotesc „cadavre de Clipe asezonate cu Iluzii" (*Paradisul Poluării*). Eliberarea nu mai vine din cer: Dumnezeu și-a pierdut aura din Cărțile Sfinte, fiind acaparat de instituții și de indivizi contaminați de *demonii pieței* (Pascal Bruckner) și care cultivă mai degrabă naufragiul spiritual, deprimarea și dezgustul de viață (*Putrefacție Divină*), incertitudinea, sacrificarea conștiinței în numele unor norme exterioare și al vechilor cazne: „Poate am dori un Dumnezeu, / chiar dacă ar fi străin de noi, / dar al Străinului din noi, / pe care Să-l implorăm să ne dea Libertatea, / unde bisericile

găștilor machiavelice de interese obscure, / să nu mai existe, / iar în locul lor să clădim lăcașuri sufletești, / pline de flori ale Zâmbetelor, / înlocuind crucile supliciilor, / și coroanele de spini ale martirilor, / cu Fericire și Iubire, / conștienți fiind, / că nu vom mai fi noi, / pionii Societății de Consum" (*Să nu mai existe*). Autorul vituperează noua înfățișare a Bisericii („crâșma de azi a Absurdului" – *Florile Zâmbetelor*), morala pervertită a celor care o slujesc (dar care „ne condamnă pentru crima, / de a fi noi înșine" – *Scuipând*), alterarea relației cu sacrul, proliferarea cultelor religioase (cu mitologiile aferente), căutarea împlinirii și a sensului în consum și în miezul lucrurilor. El urmărește cu spaimă *dezvrăjirea lumii* (Marcel Gauchet), laicizarea transcendenței pe măsură ce individul uman capătă tot mai multe puteri.

Așa cum au subliniat și alți exegeți, în spatele sarcasmului vizavi de manipularea prin instrumentarul religios nu se află o „lirică de provocare și de imprecare [...], ci dimpotrivă: [o] lirică de devoțiune disperată și înflăcărată"[15]. Revolta lui Sorin Cerin nu e ostentație gratuită. Este nevoie a poetului, creator la un alt nivel, de a experimenta o credință autentică și de a întâmpina Zeul cel Adevărat, implicit de a fi însoțit de acesta în demersul scriptural propriu: „Timpane surde bat tobele unei liturghii a Apocalipsei, / la care a mai rămas doar singură și neprihănită, / Iubirea, / să se închine, / cu genunchii roși și goi de noi înșine, / pe caldarâmul rece și umed al Existenței, / ce nu este dispusă să acorde niciun compromis" (*Timpane surde*).

Avem de-a face cu un autor aflat într-o perpetuă căutare a Cuvântului și a Sensului, un artist căruia îi priesc pătimirea și

[15] Al. Cistelecan, *Între reflecție și atitudine*, în *Familia*, nr. 11-12, noiembrie-decembrie 2015, p. 18.

disperarea, căci îi asigură sminteala și beatitudinea necesare stării de poezie: „Spini de cer, / mă înțeapă cu razele Zorilor, / goi și sfidători, / ce cad plumbuiți de sete de Viață, / pe rănile dureroase ale Pașilor, / ce mi-au alergat în deșertul unor Cuvinte, / pe care le-aș fi vrut mai mult ca niciodată, / apă a Fericirii, / în care să mă arunc cu totul, / pentru a-mi ucide setea de Adevăr” (*Și ce-am aflat*). Numai că această încredere în puterea poemului se dovedește mereu ciobită de contextul general al unei epoci la care nu se poate acomoda (și nici nu vrea), e diminuată de sălbăticirea, de pustiirea progresivă de conținut a oricărui tip de discurs („Stropi sfidători de datorii, / către o conștiință asemeni unei Umbre, / care și-a pierdut Soarele, / la capăt de Lumină divină, / într-un cimitir de Vorbe-n vânt, / cu atât de mult fum, / încât până și crematoriile Cuvintelor, / se întreabă de ce ar mai arde, / Zâmbetul unei Revederi” – *Mucuri*), de tendința consumatorului actual de literatură de a converti însuși produsul artistic în marfă, în obiect supus legilor pieței.

În cele din urmă, și gestul scriptural rămâne tot o iluzie.

Ceea ce a fost de spus s-a spus, inocența privirii dintâi a dispărut pentru totdeauna: „Stânci ale Tăcerilor de plumb, / cad greoaie, / peste Cuvintele, / ce vor să salveze de la înec, / din apa rece și învolburată a unor Fraze, / topite demult de Dumnezeu, / în Creațiile Sale pierdute, / la loteria Destinului” (*Ochii înlăcrimați ai Înțelepciunii*).

Cuprins

Cuvânt de însoțire (Delia Muntean)..... 5
O generație de „scafandri și alpiniști” (Slavco Almăjan) 9
„Înspre adânc și-ntr-un înalt” (Ioan Baba)..... 17
Despre memoria celor nespuse (Horia Bădescu) 28
Când cresc răni pe prag (Rodica Brad-Păuna)..... 35
Ascult cum zvonește în mine tăcerea (Rodica Braga) 42
Încrengături și provocări ale artelor
(Gabriel Chifu, Mircea Bochiș) 50
Când stihul devine stihie (Sorin Cerin)..... 57
Daniel Corbu și rostirea ca descoperire de sine 66
Epistole pentru „fratele vânt” (Ion Cristofor) 73
La capătul rece al zilei (Ioan Dragoș) 80
„Îngerul meu / s-a rătăcit și el odată cu mine”
(Horia Gârbea) 87
La ceas trecut de amiază (Vasile Igna)..... 94
Cărțile din vis ale lui Vasile Igna 102
Poeme din vremea leandrilor (Menuț Maximinian)..... 124
Homo sapiens, homo demens (Vasile Morar)..... 128
Pe muchia poemului (Ion Mureșan)..... 139
„Broderiile pe vid” ale lui Viorel Mureșan 146
Stihuri de pe malul clipei (Marcel Mureșeanu) 153
„Danuurile” lui Marcel Mureșeanu..... 158
Caligrafiind tăceri (*poem critic*) (Maria Pal) 165

Cântece de pieire (Aurel Pantea) 169
Pasărea cu zborul în somn (Mariana Pândaru)..... 175
Despre tăcere ca ritual și probă (Mircea Petean) 183
Ne-liniștea cărturarului (Ioan Pintea)..... 190
Cum se desparte-n silabe strivirea (Ion Pop) 198
A sluji în lucrarea Poeziei 206
Însoțind privirea în „pântecul tăcerii" (Eugen D. Popin)..... 214
Și „să nu gust din cea prescură"... (Constantin Preda)..... 221
Poeme coapte cu gust (Dan Rotaru)..... 229
O mână de cuvinte (Daniel Săuca)..... 237
Exil în pustia dinlăuntru (Liviu Ioan Stoiciu) 243
Pe spinarea toamnei, tropotind... (Radu Ulmeanu)..... 251
De dragoste vreau să blestem (Radu Ulmeanu)..... 259
„Vindecările" Doinei Uricariu: poezia ca proiect ontologic . 265
Despre (ne)vindecare (*Echim* Vancea)..... 302
Nordul pe care nu îl împart cu nimeni (poem critic)
(Varujan Vosganian)..... 307
Rătăcind, sub fulgere, pe Pietrele Nordului
(George Vulturescu)..... 312